

DEMOKRATIETS PROBLEMER

- HVA KAN IKT BIDRA TIL Å LØSE?

DRI 3010 OFFENTLIG STYRING, SAMHANDLING OG DEMOKRATI
FINF 4001 FORVALTNINGSINFORMATIKK

Signe Bock Segard
Institutt for samfunnsforskning

Oslo, 31. oktober 2012

Hva er demokratiets problemer?

F.eks.:

- Lav og fallende valgdeltagelse?
- Lav og fallende oppslutning om politiske partier?
- Få stemmer i det offentlige rommet?
- Ytringsfrihet vs respekt for andre og andres holdninger?
- Politiske skillelinjer – de ressurssterke er mest politisk aktive og får derfor mest innflytelse?
- I utakt med tidens forventninger – f.eks. tilgjengelighet?

Forutsetning for godt demokrati?

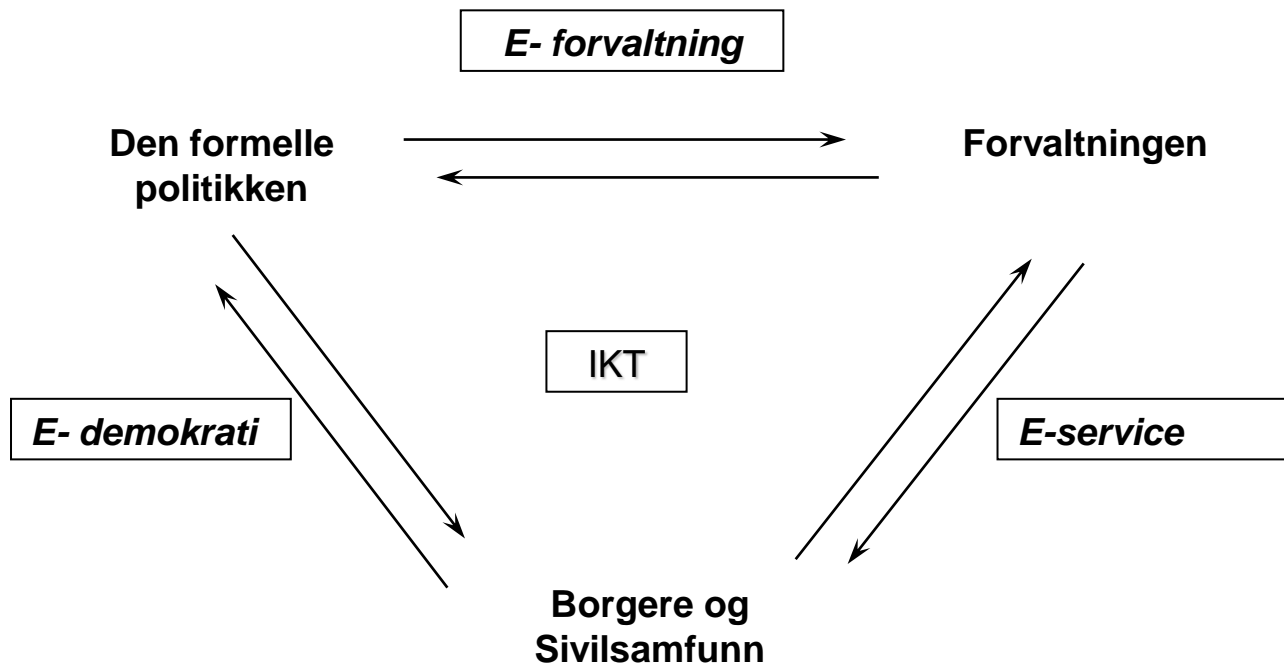
- **Tillit** – demokrati og demokratiske prosesser hviler på tillit
 - Mellommenneskelig tillit
 - Systemtillit
 - Skape **forankring** og **legitimitet**

Forutsetninger for å realisere IKTs demokratiske potensial?

- Funksjonelt IKT-system
 - Brukervennlighet
 - Virker (rent teknisk)
- **Tillit**
 - Tillit til teknologien og systemet bak
 - ...eller kanskje *fravær av mistillit*

Illustrasjon

– e-demokrati som prosjekt

Kilde: Videreutvikling av Grönlund 2001:79

E-demokrati som demokratiprojekt...

...handler om å bruke informasjons- og kommunikasjonsteknologi til å styrke demokratiet og deltagelsen i demokratiske prosesser.

...kan bidra til å styrke *kunnskapen om demokrati* og øke deltagelsen i og *innflytelsen* på politiske prosesser.

...kan bidra til å støtte, supplere og fornye det eksisterende demokratiet.

Eksempel:

Forsøket med internettvalg

Ti kommuner - 167.506 stemmeberettigede

Forhåndsstemme via Internett

- 26 % av alle stemmeberettigede gjorde dette
...men forsøket bidro ikke til økt valgdeltagelse

Sikkerhetsmekanismer

- Stemme flere ganger via Internett – den siste er tellende
- En papirstemme har forrang
- SMS-tilbakemelding

Noen hovedfunn

- De fleste relevante internasjonale anbefalinger og retningslinjer på e-valgsområdet ble ivaretatt
- Velgerne har fortsatt stor tillit til valggjennomføringen
- Velgerne flest er positive til Internett som stemmegivningskanal
- Internettvelgerne skiller seg lite fra den gjennomsnittlige «papier-velgeren»
- Som stemmegivningsmetode er Internett noe mer attraktiv blant de yngre (men ikke de aller yngste) velgere enn blant de eldre

Noen hovedfunn

- Den tekniske tilgjengeligheten kan forbedres jf. universell utforming
- Internettvalg kan gi økt opplevelse av kontroll og verdighet i stemmesituasjonen
- Internettvelgerne: stemmegivning på Internett var enkel og lett å gjennomføre
- Lokale mediers dekning av forsøket med e-valg har generelt ikke vært særlig omfattende
- De fleste lokale medieoppslagene har vært positivt eller nøytralt vinklet

Analytisk tilnærming

- IKTs demokratiske potensial og mål (tabell 1 og tabell 3)

- Normative syn
 - Teknologisk determinisme: optimister & pessimister
 - Teknologiske pragmatikere

- Konkurransedemokrati
- Deltagerdemokrati
- Deliberativt demokrati

Se [Demokratimål og -effekter](#) (tabell 1 og tabell 3)

E-demokrati som organisatorisk prosjekt

- Organisatorisk læring kan styrke (lokal)demokratiet

- Demokratisk læringskapasitet
- Metalæring

Analytisk tilnærming

- Læringseffekter

- Organisasjoner som åpne systemer
- Organisasjonslæring
 - Erfaringsbasert
 - Knyttet til en problematisk situasjon eller mismatch
 - Medfører endring i organisatorisk atferd
 - Tre læringstyper:
 - *Single-loop*
 - *Double-loop*
 - *Deutero*

Antakelse:

- Mye læring når demokratiske mål ikke realiseres

Se [Læringseffekter](#) (tabell 2)

Organisatorisk læring – noen spørsmål.

Antakelsen om forholdet mellom demokratisk målrealisering og læring bekreftes

....men:

Er det mulig å lære uten å erfare en problematisk situasjon on eller mismatch?

Er fiasko mht målrealisering ensbetydende med at prosjektet er en fiasko?

Er det flere veier til Roma?

Avslutning – er IKT løsning på demokratiets problemer?

- Intet enkelt svar
 - Mange forhold spiller sammen
 - Kontekstavhengig

➤ Ingen best-praksis-løsning